

Gemeenteraad en College van B&W
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

DATUM: 30 april 2020

ONS KENMERK: 200429_AD/YvP

ONDERWERP: continuïteit culturele instellingen in gevaar!

Geachte leden van de gemeenteraad, burgemeester en wethouders,

Deze tijd is uitzonderlijk en zal in de toekomst ongetwijfeld ook aanleiding zijn voor het maken van opmerkelijke kunstwerken. Op dit moment is ze ook in de kunst en cultuur vooral aanleiding tot grote en ongekende bezorgdheid.

De kunst – en cultuurinstellingen, van klein tot groot, in Haarlem staat het water namelijk aan de lippen. Zij hebben de afgelopen weken regelmatig overleg gehad met de wethouder voor cultuur en haar ambtenaren en zijn de Gemeente erkentelijk voor de coullance maatregelen die zijn ingesteld om de acute nood – liquiditeitsproblemen – in de sector te verlichten met name door het geven van huuruitstel en het vooruit halen van bevoorschotting van subsidies. Hierdoor ontstaat op dit moment even lucht in de sector, maar er dreigt nog steeds een ramp. De prognose op basis van cijfers is dat diverse instellingen die het fundament vormen van cultuur in de stad tegen het eind van het jaar zullen omvallen.

De begrote tekorten in 2020 lopen nu al op tot ruim 3 miljoen euro in totaal alleen al voor de C4 (Patronaat/Philharmonie/Stadsschouwburg/Toneelschuur/Frans Hals Museum). Instellingen zoals de Toneelschuur moeten als er niets gebeurt al het oproeppersoneel ontslaan. Het Frans Hals Museum – die zoals bekend reeds in de alarmfase opereerde en net toekomstscenario's heeft ontwikkeld en op punt staat deze in te dienen bij de wethouder voor Cultuur – stevent dit jaar af op een onhoudbare situatie zonder extra steun. Ook Patronaat kende al een krappe financiële situatie en zal zonder steun het einde van het jaar niet halen. De Stadsschouwburg en Philharmonie kunnen hun rekeningen en salarissen na de zomervakantie niet meer betalen. De podia gaan er van uit niet te kunnen opengaan voor 1 september, de musea en filmtheaters hopen dit voor de zomer te doen. De maatregelen om veilig open te zijn voor publiek, zullen echter leiden tot hogere kosten dan baten en de tekorten doen oplopen.

Bezoekersaantallen worden noodgedwongen substantieel lager, meer kosten moeten worden gemaakt om maatregelen te realiseren en te handhaven.

Cultuur, horeca, toerisme en retail zijn de pijlers waarop het imago – en de economie - van de stad Haarlem berust. Dit fundament brokkelt nu in zeer rap tempo volledig af. De culturele instellingen zijn in deze crisis echter extra kwetsbaar omdat ze een publieke taak vervullen. De afgelopen jaren zijn zij namelijk steeds ondernemender en commerciëler geworden en hielden voor een groot deel de eigen broek op. Het aandeel subsidie in hun exploitatie is systematisch afgenomen. Dit ondernemend zijn, betekent dat instellingen met een publieke missie – en die erfgoed van de Gemeente Haarlem beheren – grotendeels afhankelijk zijn van de markt. Als die markt instort en momenteel zelfs tot nihil terugvalt, komt hun werking acuut in gevaar. Zo zijn de Stadsschouwburg en Philharmonie voor 70% procent afhankelijk van eigen inkomsten uit o.a. ticketverkoop en horeca, Toneel- en Filmschuur voor 50%, Patronaat voor 65% en haalt het Frans Hals museum 48 % van haar inkomsten uit private middelen en ticketverkoop. Door Corona valt dit weg en zal in het komende jaar – prognose vanuit de culturele sector is 50 tot 75 % verlies aan bezoekers en in de popsector zelfs oplopend tot 95% – blijvend wegvallen.

Tot nog toe hebben de cultuurinstellingen zich bescheiden opgesteld in hun vraag voor publieke aandacht voor deze nijpende problematiek. Uit eerbied voor het feit dat andere primaire sectoren zoals zorg en onderwijs, in eerste instantie moesten worden beschermd. We zijn nu in een fase aangekomen waarin geen aandacht vragen voor de culturele sector, acuut gevaar van faillissement en definitieve sluiting oplevert. Zowel op landelijk als op gemeentelijk niveau zijn er nu gesprekken gaande met de politiek. Er wordt door de gemeente al op een constructieve manier met de culturele instellingen meegedacht maar feit blijft dat er majeure injecties in de sector noodzakelijk zijn, anders zal een groot deel van de culturele instellingen in de stad hun burgers niet meer kunnen bedienen en na het kalmeren van de crisis niet meer bestaan. Hierdoor verliezen een groot aantal Haarlemmers daarenboven hun baan.

Als we de vitale delen van de culturele sector door deze crisis heen willen helpen, is het noodzakelijk om breder te kijken dan alleen naar Cultuurbeleid. De instellingen zijn van belang voor economie en werkgelegenheid, voor ruimtelijke ontwikkeling en algemeen welzijn. Dat reikt veel verder dan de begroting en het beleidsdomein van Kunst en Cultuur. We vragen de Gemeente Haarlem, zowel het college van B&W als de gemeenteraad, dan ook om een reddingsplan waarin de hele keten aan kunst en cultuur in de stad duurzaam wordt gewaarborgd en de culturele ankers/boegbeelden van de stad kunnen blijven bestaan.

Belangrijke onderdelen van dit reddingsplan kunnen zijn de kwijtschelding van de huur – met behoud van huursubsidie – tot 1 januari 2021, het opzetten van een noodfonds en het versoepelen van de aanwending van onderhoudsbudgetten en vervangingsbudgetten op de korte termijn. Ook verzoeken wij de gemeente deze brief mee te nemen in de aanstaande besprekingen over de Kadernota 2020-2021 en daar op te acteren.

De nationale overheid kan de lokale nood niet alleen lenigen. Het is onwaarschijnlijk dat er iets van de eerder toegezegde 300 miljoen steun van de nationale overheid bij de culturele instellingen van Haarlem terecht komt.

Haarlem, tot voor kort Cultuurstad, heeft behoefte aan visie en acute actie die haar eigen instellingen behoedt voor definitieve sluiting.

We rekenen op uw visie en daadkracht !

Met vriendelijke groet,

Mede namens de voorzitters van de Raad van Toezicht en bestuur

Stadsschouwburg & Philharmonie Haarlem

Edwin van Balken
Algemeen directeur

Yvonne van Popta
Zakelijk directeur

Toneelschuur & Filmschuur

Marelle van Rongen
Algemeen directeur

Frans Hals Museum

Ann Demeester
Directeur

Margot Gerené
Adjunct directeur a.i.

Patronaat

Jolanda Beyer
Algemeen directeur

Frans Corpeleijn, voorzitter RvT Frans Hals Museum

Peter van Barneveld, voorzitter RvT Stadsschouwburg & Philharmonie

Pauline Schipper-Boddeke, voorzitter RvT Patronaat

Jan de Ridder, voorzitter bestuur Toneelschuur & Filmschuur